

گزارش سوسک شکارگر *Cybocephalus fodori minor* روی سپردار واوی پسته *Lepidosaphes pistaciae* ...

گزارش سوسک شکارگر (*Cybocephalidae*) روی *Cybocephalus fodori minor* سپردار واوی پسته (*Diaspididae*) *Lepidosaphes pistaciae* از ایران؛ مهندس جلال کلاهدوز شاهرودی^{۱*}، دکتر حسین سیدالاسلامی^۲ و دکتر رحیم عبادی^۲. بخش تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی، مرکز تحقیقات کشاورزی، ورامین، ایران؛ گروه حشره‌شناسی دانشکده کشاورزی، دانشگاه صنعتی اصفهان، اصفهان، ایران. ^۲z55entomo@yahoo.com*.

طی بررسی‌های بعمل آمده در سال‌های ۱۳۸۰ در استان اصفهان دو زیرگونه از دو گونه متفاوت سوسک‌های شکارگر *Cybocephalidae* در باغات اصفهان جمع‌آوری شد که پس از ارسال نمونه‌ها برای پروفیسور Ming yi Tian در کشور چین شناسایی شدند. یک زیرگونه تحت نام *Cybocephalus nigriceps palmarum* Peye شناسایی شد که این زیرگونه قبلاً نیز در سال ۱۳۳۹ توسط رجیبی از ایران گزارش شده بود (Tortious insects of Radjabi, Gh. R. 1989. *frigorific fruit trees in Iran*. Agricultural Research Organization and Natural Resources. Volume 3, Homoptera. 256 pp. Tehran). زیر گونه دوم که شکارگر فعال روی سپردار واوی پسته *Lepidosaphes pistaciae* Arch. بود تحت عنوان *Cybocephalus fodori minor* (End. You.) مورد شناسایی قرار گرفت که گونه و زیرگونه آن برای اولین بار از ایران و روی سپردار واوی پسته برای اولین بار در دنیا گزارش می‌شود. این سوسک شکارگر از روی میزبان‌های دیگری همچون سپردار واوی انجیر *Lepidosaphes conchiformis* Gemelin. روی درختان نارون، سپردار واوی سیب *Lepidosaphes malicola* Borchsenius روی درختان سیب و سپرداران مختلف موجود روی درختان زردآلو، سیب، گلابی و بادام جمع‌آوری گردید. محل جمع‌آوری: منطقه چاه اناری دانشگاه صنعتی اصفهان، نجف آباد، پارک جنگلی حبیب آباد، شروان، گز و برخوار، جمع‌آوری کننده: کلاهدوز.

در زیرگونه *C. fodori minor* حشره کامل به رنگ عمومی سیاه یکدست است، طول بدن (زمانی که سر و سینه حشره را در وضعیت خمیده در نظر بگیریم) در سوسک ماده $1/10 \pm 0/02$ و در سوسک نر $1/05 \pm 0/02$ میلی‌متر است. شاخک‌ها در حشرات کامل ۱۱ بندی می‌باشند و بند انتهایی قسمت گرز آن‌ها مستطیلی شکل است (Endrody-Younga, S.)

1968. Monograph on Palaearctic Species of Family Cybocephalidae (Col.: Clavicornia). Acta Zool. Acad. Sci. Hung. 14: 27-115 (in Hungarian) و بوسیله پنیس قطور و پهن و شکل ویژه بیسال پلیت در حشرات نر از سایر گونه‌های این جنس قابل تفکیک است (مکاتبات شخصی با پروفیسور Ming yi Tian از کشور چین). در این زیرگونه تخم‌ها دراز، دوکی شکل و به رنگ سفید شفاف می‌باشند و سه سن لاروی دارد که دارای بدنی طویل، استوانه‌ای شکل، به رنگ سفید شیری و از نوع کارایی فرم هستند و با اندازه‌گیری کپسول سر از هم قابل تفکیک می‌باشند. شفیره از نوع آزاد و به رنگ سفید شیری و داخل سلول خاکی تشکیل می‌گردد (Katsoyannos, P. 1984. Notes on life history and field efficiency of *Cybocephalus fodori* predator of *Quadraspidiotus perniciosus* in northern Greece. Entomologia Hellenica. 2(2), 35-40). تفکیک حشرات کامل دو زیرگونه فوق که به دو گونه مختلف تعلق دارند و گاهی در یک زیستگاه با هم یافت می‌شوند با مقایسه تعداد بندهای شاخک، شکل گرز شاخک و ساق پای جلو، رنگ شاخک‌ها، پاها و شکل جنیتالیا در حشرات نر (شامل پنیس و بیسال پلیت) امکان پذیر است.